

بررسی رابطه بین ابعاد شخصیتی با آشفتگی روان شناختی در پرستاران بیمارستان شفاء کرمان

سیدمصطفی سید عسکری^۱، میترا کامیابی^۲، امین بیگ زاده^۳، فرhanaz نریمیسا^{۴*}

^۱ کارشناس، مرکز توسعه تحقیقات بالینی شفا، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

^۲ استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوارسگان (اصفهان)، اصفهان، ایران

^۳ دانشجوی دکتری، گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت، پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

^۴ کارشناس ارشد، گروه پرستاری، مرکز توسعه تحقیقات بالینی شفا، بیمارستان شفا، بیمارستان شفا، کرمان، کرمان، ایران

* نویسنده مسئول: فرhanaz نریمیسا، کارشناس ارشد، گروه پرستاری، مرکز توسعه تحقیقات بالینی شفا، بیمارستان شفا، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران. ایمیل: fdm_248@yahoo.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۸/۱۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۱/۱۱

چکیده

مقدمه: آشفتگی روان شناختی عوارض متعددی در خانواده، زندگی اجتماعی، فردی، سازمانی و تأثیر به سازایی روی مشاغل مختلف می‌گذارد که می‌توان شغل پرستاری را یکی از تأثیر پذیرترین مشاغل در این مورد به حساب آورد. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ابعاد شخصیتی با آشفتگی روان شناختی در پرستاران بیمارستان شفاء کرمان در سال ۱۳۹۴ انجام شد.

روش کار: این مطالعه به روش توصیفی تحلیلی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه پرستاران بیمارستان شفا (۳۲۴ نفر) در سال ۱۳۹۴ بودند که تعداد ۱۷۷ نفر به عنوان حجم نمونه و به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. داده‌های جمع آوری شده توسط نرم افزار SPSS 20 و از طریق آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون در سطع معنی داری ($P < 0.05$) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: بر طبق یافته‌ها، بین ابعاد شخصیتی با آشفتگی روان شناختی در پرستاران بیمارستان شفاء کرمان رابطه وجود دارد و نقش ابعاد شخصیتی در این آشفتگی با یکدیگر متفاوت است. به این صورت که افزایش روان رنجورخوبی و گشودگی به تجربه با افزایش آشفتگی روان شناختی پرستاران همراه است. عامل روان رنجورخوبی با ضریب 0.38 کمترین تأثیر و عامل وظیفه شناسی با ($P < 0.05$) بیشترین تأثیر را در آشفتگی روان شناختی پرستاران داشتند.

نتیجه گیری: از آنجا که کارکنان اهداف و ارزش‌های سازمانی را بخش مهم از زندگی خود می‌دانند، با توجه به ساختار شخصیتی خود می‌توانند در شغلشان موفق تر باشند. بنابراین، هماهنگی شخصیت و سازگاری شغلی سبب جلوگیری از آشفتگی روان شناختی پرستاران و افزایش بهره وری می‌شود.

وازگان کلیدی: ابعاد شخصیتی، آشفتگی، روان شناختی، پرستار

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

استرس‌های خاص شغلی که از بیرون به او وارد می‌شود می‌تواند بر آشفتگی روان شناختی او تأثیر گذاشته یا تشید کننده این آشفتگی باشد (۱). شخصیت عامل تعیین کننده‌ای است که تمامی رفتارهای انسان را در عرصه زندگی شخصی و اجتماعی تحت تأثیر قرار می‌دهد و گاهی در اثر صفات ناسازگارانه (روان رنجورخوبی) فرد و اطرافیان را با مشکل جدی مواجه می‌کند. شخصیت می‌تواند در واکنش‌های

پرستاران در شرایط یکسان کاری، عکس العملها-سازشها و رضایتمندی بسیار متفاوتی داشته و حتی بعضًا مشاهده می‌گردد که برخی پرستارانی که در بخش‌هایی با استرس و سختی کار کمتر نظری درمانگاه‌ها، کار می‌کنند بسیار بیشتر از برخی پرستاران شاغل در بخش‌های سخت و طاقت فرسا نظری آی سی یو و یا اورانس‌ها اظهار نارضایتی می‌کنند. به نظر می‌رسد ابعاد شخصیتی پرستاران، بدون درنظر گرفتن

چه نوع رفتاری بروز می کند (۷، ۸). از سوی دیگر در بین رایج ترین همبسته های روانی-اجتماعی، سلامت روانی شخصیت مهمترین عامل است (۹، ۱۰). شخصیت هر فرد، اصلی ترین بعد و ساختار روان شناختی اوست که به شکل گیری سبک زندگی او کمک می کند. همچنین تحقیقات مختلف نشان داده است که بین عوامل مختلف شخصیت با شاخص های بهداشت روانی ارتباط معنی داری وجود دارد (۱۱، ۱۲). لذا با توجه به مطالب فوق، سؤال اساسی که محقق در پی یافتن پاسخی مناسب برای آن می باشد اینست که: آیا بین ابعاد شخصیتی (پنج عامل بزرگ شخصیت شامل: روان رنجور خوبی، برونگرایی، گشودگی، پذیرش، وظیفه شناسی) و آشفتگی روان شناختی پرستاران، رابطه ای وجود دارد یا خیر؟

روش کار

این پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی و به صورت مقطعی انجام گردید تا وجود رابطه بین ابعاد شخصیتی با آشفتگی روان شناختی در پرستاران بیمارستان شفاء کرمان را در سال ۱۳۹۴ بررسی نماید. جامعه پژوهش را کلیه پرستاران مرکز آموزشی و درمانی شفا کرمان (۲۳۴ نفر) تشکیل داده اند که با استفاده از جدول مورگان تعداد ۱۷۷ نفر حجم نمونه بدست آمد. بعد از کسب مجوزهای لازم پرسشنامه ها بین پرستاران در سه شیفت کاری توزیع و به وسیله پرسنگر نحوه تکمیل پرسشنامه ها جهت تکمیل به پرستاران آموزش داده شد. در مرحله بعد پرسشنامه های تکمیل شده در هر شیفت جمع آوری گردید و این عمل تا رسیدن به تعداد پرسشنامه تکمیل شده مورد نظر ادامه پیدا کرد. کلیه پرستاران با رضایت شفاهی و اطمینان از درج نشدن اسامی خود در پرسشنامه ها وارد مطالعه شدند و پس از مطالعه پرسشنامه و یا حین تکمیل پرسشنامه می توانستند مطالعه را ترک و توسط پژوهشکر از مطالعه خارج گردند. از دو پرسشنامه به منظور جمع آوری داده های مورد نیاز در تحقیق استفاده گردید. پرسشنامه نخست، پرسشنامه پنج عامل شخصیتی گولد برگ نام دارد و توسط گولدبرگ (۱۹۹۶) با توجه به مدل مک کری و کاستا (۱۹۹۹) معروفی شده است که برای سنجش ابعاد شخصیتی مورد استفاده قرار می گیرد و شامل ۵۰ گویه است این پرسشنامه برای بررسی و ارزیابی کردن ۵ تیپ شخصیتی در افراد به کار می رود و برای ارزیابی هر یک از ابعاد ۱۰ گویه وجود دارد و نمره گذاری پرسشنامه براساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت و از عدالت نادرست تا عدالت درست نمره گذاری شده است. در پژوهش مشابه ای که توسط شریف زاده و همکارانش انجام شده است اعتبار و روایی پرسشنامه مطلوب گزارش شده و پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰/۹۰ بدست آمده است (۱۳). پرسشنامه دوم نیز برای سنجش آشفتگی روان شناختی در قسمت اولش شامل اطلاعات دموگرافیک و قسمت دوم آن شامل ۱۴ سؤال می باشد. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه امتیاز همه سؤالات پرسشنامه با هم جمع می شود که این عدد دامنه ای از ۰ تا ۱۴ دارد و هر چه این امتیاز بالاتر باشد، بیانگر میزان آشفتگی شناختی بالاتر فرد خواهد بود و برعکس. در پژوهش یعقوبی و همکاران (۱۳۸۷) به منظور بررسی روایی، از اجرای هم زمان مقیاس شخصیتی اسکیزو تایپی (STA) استفاده شد. بدین منظور ۸۰ نفر از نمونه تحقیقی که به طور تصادفی انتخاب شده بودند هم زمان به سؤالات دو پرسشنامه جواب دادند نتایج تحلیل با استفاده از روش

هیجانی و انتخاب مهارت های مقابله ای تأثیر بگذارد. خصوصیات شخصیتی در حقیقت، محرکه های خلق و خو، برای دست یابی به هدف تلقی می شوند به این معنا که این خصوصیات انسان را مستعد انجام رفتارهای مختلف در موقعیت های خاص می نمایند (۲). در روان شناسی شناختی، شناخت به معنی عمل یا فرایند دانستن است. رویکرد شناخت خودشان می پردازند تاکید دارد، یعنی اینکه آنها چگونه به درک، ارزیابی، یادگیری، اندیشه دهن، تصمیم گیری و حل مسائل نائل می شوند. این رویکرد منطقی ترین یا روان شناختی ترین رویکرد در شخصیت است، زیرا منحصرا بر غالیت های ذهنی هشیار تاکید دارد (۳). برای بررسی فرایندهای ذهنی می توان از راه تمرکز بر رفتارهای معین، راه و روش عینی در پیش گرفت، لیکن باید آن رفتارها را بر حسب فرایندهای ذهنی زیربنایی آنها تفسیر کنیم. (این تفسیر روانشناسان Schultz) شناختی غالباً بر شbahat بین ذهن و کامپیوتر تکیه دارد (۴). درباره موقعیت های روان شناختی می گوید: موقعیت روان شناختی یکی از تعیین کننده های مهم رفتار است. ما به پیوسته هم به محیط درونی و هم به محیط بیرونی خود واکنش نشان می دهیم (علاوه، هر یک از این محیط ها همواره دیگری را تحت تأثیر قرار می دهدند ما نه تنها به محیط های بیرونی، بلکه به محیط های درونی نیز پاسخ می دهیم این پیوستگی موقعیت روان شناختی نامیده شده است. یعنی ما به آن موقعیت بر حسب ادراک های خود از محیط های بیرونی واکنش نشان می دهیم (۵). Garavandi (به نقل ازنظری ۱۳۷۶) می گوید: شغل پرستاری یکی از حرفة های حساس، ظریف و دشوار هر جامعه ای است. شرایط خاص موجود در محیط کار پرستاران، برخورد مداوم با بیماران مختلف و همراهان آنها، مشاهده مکرر مرگ و رنج های بیماران، نوع رابطه با همکاران، سرپرستان و پزشکان و استرس های شغلی می تواند تأثیر زیادی بر روحیات این قشر بگذارد. اما باقیستی دید که آیا تأثیر این عوامل قابل ملاحظه است و باعث می شود که پرستاران به طور قابل ملاحظه ای از همیگر متفاوت باشند یا خیر (۶).

گرایش های شخصیتی ایجاد کننده مقاومت در برابر استرس، هم از لحظ شناختی و هم از نظر عملی در خنثی سازی یا کاهش اثرات نامطلوب استرس تأثیر چشمگیری دارند (۷). شخصیت را در امتداد پنج بعد یا پنج عامل اصلی مشتمل بر روان رنجور خوبی، برون گرایی، انعطاف پذیری، توافق پذیری و وجودن گرایی مفهوم سازی کرده اند. روان رنجور خوبی با تمایل فرد برای تجربه اضطراب، تنفس، ترحم جویی، خصومت، تکانشوری، افسردگی، عزت نفس کم و سلامت هیجانی پایین ارتباط دارد. برون گرایی تمایل فرد برای مثبت بودن، مردم داری، جرات طلبی، لذت جویی و با محبت بودن را نشان می دهد. انعطاف پذیری به تمایل فرد برای کنچکاوی، استقلال، عشق به هنر، انعطاف پذیری، خردورزی و سازندگی اشاره دارد. توافق پذیری به تمایل فرد برای بخشنده ای، مهربانی، سخاوت، همدلی و هم فکری، نوع دوستی، اعتمادورزی و ادب مربوط می شود. وجودن گرایی را نیز گرایش به منظم بودن، کارابودن، قابلیت اعتماد و اتکا، خود نظم بخشی، پیشرفت مداری، منطقی بودن و آرام بودن توصیف می کند. با شناخت خصلت ها، توانمندی ها و ناتوانی ها، نگرش ها و احساسات انسان و نیز درک و فهم علل رفتارهای او و پیش بینی عملکردها و کنش هایش می توانیم پیش بینی کنیم که از این شخص با این نوع شخصیت های مختلف

بودن ضرایب آزمون‌های کندال و اسپیرمن این رابطه از نوع معکوس یا کاهشی است. لذا فرضیه دوم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد به این مفهوم که تغییرات در میزان برون گرایی موجب تغییرات در آشفتگی روان شناختی پرستاران است و به طرف معکوس (کاهشی) سیر می‌کند، بدین معنی که اگر در جامعه به میزان یک واحد افزایش برون گرایی را داشته باشیم انتظار داریم با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن آشفتگی روان شناختی پرستاران به میزان 0.374 کاهش پیدا کند و برعکس، ضریب همبستگی اسپیرمن (متغیرهای کمی غیر نرمال) جهت مؤلفه گشودگی برابر 0.406 است که نشان دهنده این است که بین گشودگی به تجربه با آشفتگی روان شناختی پرستاران نوع و شدت رابطه چگونه است. با توجه به مثبت بودن ضرایب آزمون اسپیرمن این رابطه از نوع مستقیم یا افزایشی است. لذا فرضیه سوم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد به این مفهوم که تغییرات در میزان گشودگی به تجربه موجب تغییرات در آشفتگی روان شناختی پرستاران است و به طرف مثبت (افزایشی) سیر می‌کند، بدین معنی که اگر در جامعه به میزان یک واحد افزایش گشودگی به تجربه را داشته باشیم انتظار داریم با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن آشفتگی روان شناختی پرستاران به میزان 0.406 افزایش پیدا کند و برعکس. ضریب همبستگی اسپیرمن (متغیرهای کمی غیر نرمال) جهت مؤلفه پذیرش برابر -0.349 است که نشان دهنده این است که بین پذیرش با آشفتگی روان شناختی پرستاران نوع و شدت رابطه چگونه است. با توجه به منفی بودن ضرایب آزمون‌های کندال و اسپیرمن این رابطه از نوع معکوس یا کاهشی است. لذا فرضیه چهارم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد به این مفهوم که تغییرات در میزان پذیرش موجب تغییرات در آشفتگی روان شناختی پرستاران است و به طرف معکوس (کاهشی) سیر می‌کند، بدین معنی که اگر در جامعه به میزان یک واحد افزایش پذیرش را داشته باشیم انتظار داریم با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن آشفتگی روان شناختی پرستاران به میزان 0.349 کاهش پیدا کند و برعکس. ضریب همبستگی اسپیرمن (متغیرهای کمی غیر نرمال) جهت مؤلفه وظیفه شناسی برابر -0.563 است که نشان دهنده این است که بین وظیفه شناسی با آشفتگی روان شناختی پرستاران نوع و شدت رابطه چگونه است. با توجه به منفی بودن ضرایب آزمون‌های کندال و اسپیرمن این رابطه از نوع معکوس یا کاهشی است. لذا فرضیه پنجم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد به این مفهوم که تغییرات در میزان وظیفه شناسی موجب تغییرات در آشفتگی روان شناختی پرستاران است و به طرف معکوس (کاهشی) سیر می‌کند، بدین معنی که اگر در جامعه به میزان یک واحد افزایش وظیفه شناسی را داشته باشیم انتظار داریم با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن آشفتگی روان شناختی پرستاران به میزان 0.563 کاهش پیدا کند و برعکس.

همبستگی بین این دو پرسشنامه 0.89 می‌باشد. برای تعیین پایایی بازآزمایی، تعداد 43 نفر به صورت نمونه گیری داوطلب انتخاب و سپس در فاصله 4 هفته دوباره آزمایش شدند. ضریب پایایی آشفتگی شناختی 0.57 بودست آمد (۱۴). جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از نرم SPSS 20 استفاده شده است. و از آزمونهای آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون در سطح معنی داری ($P < 0.05$) استفاده گردید.

یافته‌ها

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، 54 نفر (23 درصد) از پاسخگویان را مردان و 180 نفر (77 درصد) را زنان تشکیل می‌دادند. همچنین 4 نفر از افراد نمونه، جنسیت خود را مشخص نکرده‌اند. با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، 81 درصد از پاسخگویان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی، 11 درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و 8 درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی می‌باشند. با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، 27 درصد از پاسخگویان دارای سن کمتر از 30 سال، 44 درصد بین 31 تا 40 سال، و 29 درصد بین 41 تا 40 سال و بیشتر سن دارند. با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، 43 درصد از پاسخگویان دارای سابقه کاری 10 سال و کمتر و 38 درصد بین 11 تا 20 سال و 19 درصد دارای سابقه کاری بیش از 20 سال داشتند. بر اساس نتایج جدول ۱، فرض نرمال بودن برای متغیرهای تحقیق بجز برای (گشودگی به تجربه) مورد تأیید قرار نگرفت. یعنی با 0.95 درصد اطمینان (در سطح معنی داری $P < 0.05$) فرض نرمال بودن رد می‌شود. به علت اینکه فرض نرمال بودن برای اکثر متغیرهای تحقیق رد شد برای بررسی فرضیات تحقیق از آزمون همبستگی ناپارامتری و اسپیرمن استفاده شد.

بر اساس نتایج حاصل از آزمون همبستگی و معنی داری‌های بودست آمده از آنها (جدول ۲)، و ضریب همبستگی اسپیرمن (متغیرهای کمی غیر نرمال) جهت مؤلفه روان رنجوری برای 0.340 است که نشان دهنده این است که بین روان رنجوری با آشفتگی روان شناختی پرستاران نوع و شدت رابطه چگونه است. با توجه به مثبت بودن ضریب آزمون اسپیرمن این رابطه از نوع مستقیم یا افزایشی است. لذا بین روان رنجوری با آشفتگی روان شناختی پرستاران رابطه دارد. به این مفهوم که تغییرات در میزان روان رنجوری خوبی موجب تغییرات در آشفتگی روان شناختی پرستاران است و به طرف مثبت (افزایشی) سیر می‌کند، بدین معنی که اگر در جامعه به میزان یک واحد افزایش روان رنجوری خوبی را داشته باشیم انتظار داریم با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن آشفتگی روان شناختی پرستاران به میزان 0.340 افزایش پیدا کند و برعکس. ضریب مؤلفه برون گرایی برای اسپیرمن (متغیرهای کمی غیر نرمال) جهت مؤلفه برون گرایی با آشفتگی روان شناختی پرستاران به میزان -0.374 است که نشان دهنده این است که بین برون گرایی با آشفتگی روان شناختی پرستاران نوع و شدت رابطه چگونه است. با توجه به منفی

جدول ۱: آزمون کلموگروف- اسمیرنوف یک نمونه‌ای برای متغیرهای تحقیق

متغیر	آشفتگی	Z آماره	معنی داری (p- مقدار)	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	O	ES	C	A	E
	۱۷۶						۱۷۵	۱۷۵	۱۷۵	۱۷۵	۱۷۵
	۶/۰۰						۲۶/۶۴	۲۷/۴۴	۲۷/۴۹	۲۶/۷۰	۲۷/۱۶
	۳/۴۴						۶/۸۴	۶/۸۶	۷/۱۴	۶/۹۲	۶/۰۰
	۲/۴۱۱						۱/۸۷۸	۱/۴۷۴	۱/۸۶۷	۱/۵۹۶	۱/۵۴۴
	۰/۰۰۰						۰/۴۲۴	۰/۰۲۸	۰/۰۱۲	۰/۰۱۶	۰/۰۱۷

جدول ۲: ضریب همبستگی اسپیرمن بین مؤلفه‌های شخصیت با آشفتگی روان شناختی پرستاران (P < 0.01)

نوع رابطه	وجود رابطه	تعداد	معنی داری (p-مقدار)	مقدار ضریب همبستگی	مؤلفه‌های شخصیت
مستقیم	دارد	۱۷۵	<0.001	.0/340	روان رنجوری
معکوس	دارد	۱۷۵	<0.001	-0.374	برونگرایی
مستقیم	دارد	۱۷۵	<0.001	.0/406	گشودگی
معکوس	دارد	۱۷۵	<0.001	-0.349	پذیرش
معکوس	دارد	۱۷۵	<0.001	-0.563	وظیفه مداری

جدول ۳: تحلیل تغییرات متغیر آشفتگی روان شناختی بر اساس تغییرات مؤلفه‌های شخصیت (رگرسیون)

درجه آزادی	میانگین مجددرات	مجموع مجددرات	تغییرات
۵	۱۴۵۱۹/۰۵	۱۱۶۱۵۲/۴۶	رگرسیون
۱۶۹	۶۷/۴۸۹	۲۴۶۳۳/۳۷	باقیمانده
۱۷۴		۱۴۰۷۸۵/۸۴	کل
	۰/۵۸		R
	۰/۴۹		R ²
	۲۱/۱۳		F
	<0.001		Pvalue

جدول ۴: پیش‌بینی آشفتگی روان شناختی پرستاران بر اساس متغیرهای پیش‌بین (مؤلفه‌های شخصیت)

Pvalue	t	β	خطای معیار	B	متغیرها
<0.001	۲/۴۱	-	۹/۹۷	۳۴/۰۶	ضریب ثابت
<0.001	۵/۶۱	۰/۳۸	.۰/۰۵۶	۰/۵۲	روان رنجوری
۰/۰۲	-۴/۳۴	-۰/۶۶	.۰/۶۶	-۰/۹۷	برون گرایی
<0.001	۳/۷۶	۰/۸۲	.۰/۷۹	۱/۱۱	گشودگی
<0.003	-۲/۲۸	-۰/۴۲	.۰/۲۲	-۰/۰۵۷	پذیرش
<0.001	-۷/۸۱	-۰/۸۹	.۰/۰۵	-۱/۲۱	وظیفه شناسی

تأیید قرار گرفت. پنج عامل شخصیتی ۴۹ درصد از تغییرات آشفتگی روان شناختی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین با توجه به ضرایب β مشخص گردید که تمامی مؤلفه‌های شخصیت به شکل معنی داری سلامت روان شناختی را تبیین می‌کنند ($P < 0.05$) (P)، که به ترتیب شامل وظیفه شناسی (۰/۸۹)، گشودگی (۰/۸۲)، برون گرایی (۰/۶۶)، پذیرش (۰/۴۲) و روان رنجوری (۰/۳۸) می‌باشد. به بیان دیگر می‌توان گفت به ترتیب متغیرهای وظیفه شناسی، گشودگی، برون گرایی، پذیرش و روان رنجوری بیشترین رابطه را با متغیر آشفتگی روان شناختی پرستاران دارند. همچنین آشفتگی روان شناختی با هر یک از پنج بعد شخصیتی رابطه متفاوتی دارد. به این صورت که آشفتگی روان شناختی پرستاران با روان رنجورخوبی و گشودگی رابطه مستقیم داشته و با برون گرایی، پذیرش و وظیفه شناسی رابطه معکوس دارد. این نتایج در کل با نتایج حاصل از تحقیق، سیف زرگنائیج (۱۳۹۳)، Chamorro و همکارانش (۲۰۰۳)، رشیدی (۱۳۹۴) و همکاران (۲۰۰۱) همسو بود (۱۷-۱۵). در تبیین فرضیه اصلی پژوهش می‌توان بیان کرد که از آنجایی که هرکسی از ویژگی‌های شخصیتی منحصر به فردی برخوردار است که او را از دیگران متمايز می‌کند وابن مجموعه ویژگی‌های پایدار و بی همتا ممکن است دریاسخ به موقعیت‌های مختلف تغییر کند (۵). بنابر این می‌توانند پیش‌بینی کننده اختلالات فراگیر عملکردهای شناختی باشند که عموماً با بی

همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده است، به دلیل این که میزان F به دست آمده دارای سطح معناداری ۰/۰۰۱ است، در نتیجه پنج عامل شخصیتی ۴۹ درصد از تغییرات آشفتگی روان شناختی را پیش‌بینی می‌کند.

با توجه به ضرایب β در جدول ۴ مشخص گردید که تمامی مؤلفه‌های شخصیت به شکل معنی داری سلامت روان شناختی را با ($P < 0.05$) تبیین می‌کنند. به بیان دیگر می‌توان گفت به ترتیب متغیرهای وظیفه شناسی، گشودگی، برون گرایی، پذیرش و روان رنجوری بیشترین رابطه را با متغیر آشفتگی روان شناختی پرستاران دارند.

بحث

نتایج این تحقیق نشان دهنده وجود رابطه بین ابعاد شخصیتی و آشفتگی روان شناختی در پرستاران بیمارستان شفای کرمان در سال ۱۳۹۴ می‌باشد. از ویژگی‌های شخصیت برای پیش‌بینی رفتار و آینده افراد استفاده می‌شود و شاید بتوان گفت که اگر شخصیت افراد با شغل آنها متناسب باشد و یا شغل افراد به تناسب شخصیت به آنها محول گردد، به دلیل این تناسب، فرد دیرتر خسته شده و کارایی بیشتری از خود نشان می‌دهد. شخصیت یکی از مهمترین عوامل انحراف‌کار بر کل زندگی و بخصوص در کار و سازمان فرد است. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیون فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر اینکه بین پنج ابعاد بزرگ شخصیت با آشفتگی روان شناختی پرستاران رابطه وجود دارد، مورد

آمیز، پر حرف، اجتماعی، فعال، و دارای هیجانات مثبت و شهامت باشد دچار بی ثباتی هیجانی، توهمات، ياخطاهاي درکي و همچنین رفتار نامتناسب، تکانشی، غيرمنطقی، يا خشن نمي شود از اين رو با توجه به نتایج پژوهش می توان بيان داشت که بين برون گرایي با آشفتگی روان شناختی پرستاران رابطه معکوس وجود دارد. طبق ضریب همبستگی بدست آمده (۰/۴۰۶) از طریق آزمون آسپیرمن، نشان می دهد که فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود رابطه بین روان رنجورخوبی و آشفتگی روان شناختی پرستاران در سطح معنی داری ۰/۰۵ رد می شود در نتیجه بين روان رنجورخوبی و آشفتگی روان شناختی پرستاران در بیمارستان شفای کرمان رابطه وجود دارد. این مطلب با توجه به نمودار پراکنش نیز قابل تأیید است. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیونی و ضرایب همبستگی، رابطه گشودگی با آشفتگی روان شناختی پرستاران مستقیم است. بدین معنی که افزایش گشودگی به تجربه، با افزایش آشفتگی روان شناختی پرستاران همراه است و بالعکس. این فرضیه با نتایج مطالعات چلبانلو و گروسی فرشی (۱۳۸۹) و همکاران (۲۰۰۹)، Sharma و همکاران (۲۰۱۰) همخوان می باشد (۲۱، ۱۹، ۲۲).

در تبیین این فرضیه می توان بیان کرد که از آنجایی که گشودگی، وسعت، عمق، پیچیدگی واصیل بودن زندگی تجربی و ذهنی یک فرد و شامل ویژگیهایی چون ابتکار، استقلال، سازندگی و شجاعت است. منجر به آشفتگی روان شناختی می شود که به معنی اختلالات فراگیر عملکردهای شناختی است که عموماً با بی ثباتی هیجانی، توهمات، ياخطاهاي درکي و همچنین رفتار نامتناسب، يا خشن همراه است (۲۰). فردی که دارای گشودگی، وسعت، عمق، پیچیدگی واصیل بودن زندگی تجربی و ذهنی ویژگیهایی چون ابتکار، استقلال، سازندگی و شجاعت باشد دچار بی ثباتی هیجانی، توهمات، ياخطاهاي درکي و همچنین رفتار نامتناسب، يا خشن نشود از این رو با توجه به نتایج پژوهش می توان بيان داشت که بين بین روان رنجورخوبی با آشفتگی روان گشودگی با آشفتگی پرستاران رابطه مستقیم وجود دارد.

طبق ضریب همبستگی بدست آمده (۰/۳۷۴) از طریق آزمون آسپیرمن، نشان می دهد که فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود رابطه بین برون گرایي و آشفتگی روان شناختی پرستاران در سطح معنی داری ۰/۰۵ رد می شود در نتیجه بين برون گرایي و آشفتگی روان شناختی پرستاران در بیمارستان شفای کرمان رابطه وجود دارد. این مطلب با توجه به نمودار پراکنش نیز قابل تأیید است. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیونی و ضرایب همبستگی، رابطه برون رنجورخوبی، با افزایش آشفتگی روان شناختی پرستاران همراه است و بالعکس. چلبانلو و گروسی فرشی (۱۳۸۹) نیز رابطه معناداری را بين شاخصهای سلامت روانی با بعد روان رنجورخوبی گزارش کرده اند (۱۸).

همچنین نتایج پژوهش حاضر تقریباً با نتایج اکثر پژوهش ها مانند، Goodwin و همکاران (۲۰۰۶)، Sharma و همکاران (۲۰۱۰)، Residé (۱۳۹۴)، زرگرانیچ، شعبانی (۱۳۹۳)، نیز همسو می باشد (۱۶، ۱۸، ۱۹).

در تبیین این فرضیه می توان بیان کرد که از آنجایی که روان رنجورخوبی به تمایل فرد برای تجربه اضطراب، تنفس، ترحم جویی، خصوصت، تکانش وری، افسردگی و عزت نفس پایین گفته می شود. منجر به آشفتگی روان شناختی می شود که به معنی اختلالات فراگیر عملکردهای شناختی است و عموماً با بی ثباتی هیجانی، توهمات، ياخطاهاي درکي و همچنین رفتار نامتناسب، تکانشی، آشفتگی، يا خشن همراه است (۲۰). فردی که دارای تمایل به تجربه غیرمنطقی، با خشن همراه است (۲۰).

طبق ضریب همبستگی و عزت نفس پایین گفته می شود. منجر به آشفتگی روان شناختی می شود که به معنی اختلالات فراگیر عملکردهای شناختی است و عموماً با بی ثباتی هیجانی، توهمات، ياخطاهاي درکي و همچنین رفتار نامتناسب، غیرمنطقی، يا خشن، می شود از این رو با توجه به نتایج پژوهش می توان بيان داشت که بين روان رنجورخوبی با آشفتگی روان شناختی پرستاران رابطه مستقیم وجود دارد.

طبق ضریب همبستگی بدست آمده (۰/۳۷۴) از طریق آزمون آسپیرمن، نشان می دهد که فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود رابطه بین برون گرایي و آشفتگی روان شناختی پرستاران در سطح معنی داری ۰/۰۵ رد می شود در نتیجه بين برون گرایي و آشفتگی روان شناختی پرستاران در بیمارستان شفای کرمان رابطه وجود دارد. این مطلب با توجه به نمودار پراکنش نیز قابل تأیید است. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیونی و ضرایب همبستگی، رابطه برون گرایي با آشفتگی روان شناختی پرستاران معکوس است. بدین معنی که افزایش برون گرایي، با کاهش آشفتگی روان شناختی پرستاران همراه است و بالعکس. نتیجه Korotkov و همکاران (۲۰۰۴)، Sharma و همکاران (۲۰۰۹)، Residé (۱۳۹۴)، زرگرانیچ، شعبانی (۱۳۹۳) همخوان می باشد (۱۶، ۱۸، ۱۹).

در تبیین این فرضیه می توان کرد که از آنجایی که برون گرایي رویکرد پرائزی به اجتماعی و دنیای مادی است که شامل خصوصیاتی چون مردم آمیزی، پر حرفی، اجتماعی بودن، فعال بودن، هیجانات مثبت و داشتن شهامت است. با آشفتگی روان شناختی که به معنی اختلالات فراگیر عملکردهای شناختی است که عموماً با بی ثباتی هیجانی، توهمات، ياخطاهاي درکي و همچنین رفتار نامتناسب، غیرمنطقی، يا خشن همراه است (۲۰). منافات داشته و فردی که رویکرد پرائزی به اجتماع و دنیای مادی دارد و مردم

ارزشمندترین سرمایه‌های هر سازمان است. زیرا سایر عوامل وابسته به نیروی انسانی مطرح می‌گردد و انسان به عنوان یک عامل کلیدی درسازمان مطرح است. کارکرد یک سازمان بستگی به چگونگی کار و یا رفتار انسان در سازمان دارد. رفتار انسان سبب و نیز سیار غیر قابل پیش‌بینی است. چراًی رفتار افراد در محل کار موضوع مورد علاقه و مرتبط سالهای گذشته بوده است. از این رو فهم رفتار انسان حاوی اهمیت زیادی برای مدیران در جهت اداره و مدیریت اثربخشی افراد است. عبارت دیگر آگاهی در مورد چراًی رفتار افراد در محل کار به مدیران کمک می‌کند تا حداکثر نتیجه را از تلاش‌های آنان برای انجام اهداف سازمان با شیوه‌های اثربخش بدست آورند (۲۴).

نتیجه‌گیری

شاید بتوان شخصیت را اساسی‌ترین موضوع علم روانشناسی دانست، زیرا محور اساسی بحث در زمینه‌هایی مانند یادگیری، انگیزش، ادراک، تفکر، عواطف و احساسات، هوش و مواردی از این قبیل است. در رابطه با جایگاه و اهمیت روانشناسی، گفته شده است که شخصیت مانند دیگر است که همه مخلفات روان شناسی در آن پخته می‌شود (۲۵). از آنجا که کارکنان در بی‌ارضای نیازهای خود در سازمان مورد نظرشان هستند و اهداف و سیستم ارزش‌های سازمان قسمتی از خودشان گردیده است و با توجه به ساختار شخصیت خاص خود می‌تواند در شغلی موفق و ماندگار باشد. بنابراین، همانگی شخصیت و سازگاری شغلی به جلوگیری از آشفتگی روان شناختی پرستاران منجر شده و افزایش ارزشمندی و رضایت در سازمان و افزایش بهره وری را به دنبال خواهد داشت.

سپاسگزاری

بدینوسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در جهت حمایت مالی و علمی از طرح شماره ۴۶۰/۹۴ و از واحد توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان شفا کرمان درجهت همکاری در انجام این پژوهش تشکر و قدردانی می‌نماییم.

تضاد منافع

هیچگونه تضاد منافعی برای این پژوهش وجود ندارد.

References

- Seif Z, Amin H, Shabani S, editors. The relationship of personality trait (NEO-PI-R) and phsychosocial distress in students. National Conference of Education and Psychology Marvdash Andisheh Sazan; 2014; Iran.
- Salmaani J, Hassani J, Kiae Arianna E. Evaluating the role of personality traits (consciousness, agreeableness and sensation seeking) in riskybehaviors. Adv Cogn Sci. 2014;16(1).
- Schultz D, Schultz S. [Theories of Personality]. 8th ed. Tehran: Publication Virayesh; 2010.
- Atkinson R. [Introduction to Psychology]. 20nd ed. Tehran: Roshd publication; 2015.
- Schultz D. [Theories of personality]. 20nd ed. Tehran: Publication Arasbaran; 2013.
- Unknown. The relationship between job stress and personality traits with mental health of nurses in Tehran Imam Khomeini Hospital. Tehran Tehran University; 2006.
- McCrae RR, Costa PT. Comparison of EPI and psychotism scales with measures of the five-factor model of personality. Pers Individ Differ. 1985;6(5):587-97.
- McCrae RR, Costa PT. Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. Journal of personality and social psychology. 1987;52(1):81.
- Costa PT, MacCrae RR. Revised NEO personality inventory (NEO PI-R) and NEO five-factor inventory

ادب وقابل اطمینان باشد دچار اختلالات فرآگیر عملکردهای شناختی که عموماً با بی ثباتی هیجانی توهمنات، یاخطاها در درکی و همچنین رفتار نامتناسب، یا خشن همراه است نمی‌شود از این رو با توجه به نتایج پژوهش می‌توان بیان داشت که بین پذیرش با آشفتگی روان شناختی پرستاران رابطه معکوس وجود دارد. طبق ضریب همبستگی بدست آمده (۰/۰۵۶۳) از طریق آزمون اسپیرمن، نشان می‌دهد که فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود رابطه بین وظیفه شناسی و آشفتگی روان شناختی پرستاران در سطح معنی داری 0.05^* رد می‌شود در نتیجه بین وظیفه شناسی و آشفتگی روان شناختی پرستاران در بیمارستان شفای کرمان رابطه وجود دارد. این مطلب با توجه به نمودار پراکنش نیز قابل تأیید است. بر اساس نتایج تحلیل رگرسیونی و ضرایب همبستگی، رابطه وظیفه شناسی با آشفتگی روان شناختی پرستاران معکوس است. بدین معنی که افزایش وظیفه شناسی، با کاهش آشفتگی روان شناختی پرستاران همراه است و بالعکس. این فرضیه با پژوهش‌های چلبیانلو و Sharma گروسوی فرشی (۱۳۸۹)، و همکاران (۲۰۱۰)، و همکاران (۲۰۰۹)، همخوانی دارد (۲۱، ۲۲). در تبیین این فرضیه می‌توان بیان کرد که از آنجایی که وظیفه شناسی به معنی کنترل تکانه‌ها تحت نسخه‌های تجویز شده از سوی جامعه که سبب تسهیل رفتارهای معطوف به هدف و وظایف می‌گردد شامل: ویژگیهایی چون سخت کوشی، نظم، دقت عمل، قابل اعتمادبودن و پیروی از قوانین و نرم‌ها می‌باشد. با آشفتگی روان شناختی که به معنی اختلالات فرآگیر عملکردهای شناختی است که عموماً با بی ثباتی هیجانی توهمنات، یاخطاها درکی و همچنین رفتار نامتناسب، یا خشن همراه است (۲۰). منافات داشته و فردی که دارای کنترل تکانه‌ها تحت نسخه‌های تجویز شده از سوی جامعه که سبب تسهیل رفتارهای معطوف به هدف و وظایف می‌گردد شامل ویژگیهایی چون سخت کوشی، نظم، دقت عمل، قابل اعتماد بودن و پیروی از قوانین و نرم‌ها (جهفرنژاد باشد دچار اختلالات فرآگیر عملکردهای شناختی که عموماً با بی ثباتی هیجانی توهمنات، یاخطاها درکی و همچنین رفتار نامتناسب، یا خشن همراه است نمی‌شود از این رو با توجه به نتایج پژوهش می‌توان بیان داشت که بین وظیفه شناسی با آشفتگی روان شناختی پرستاران رابطه معکوس وجود دارد. منابع انسانی از

- (NEO-FFI): Professional manual: Psychological Assessment Resources, Incorporated; 1992.
10. Korotkov D, Hannah TE. The Five-Factor Model of Personality: strengths and limitations in predicting health status, sick-role and illness behaviour. *Pers Individ Differ.* 2004;36(1):187-99. [DOI: 10.1016/S0191-8869\(03\)00078-3](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00078-3)
 11. Costa PT, Terracciano A, McCrae RR. Gender differences in personality traits across cultures: robust and surprising findings. *J Pers Soc Psychol.* 2001;81(2):322-31. [DOI: 10.1037/0022-3514.81.2.322 PMID: 11519935](https://doi.org/10.1037/0022-3514.81.2.322)
 12. Moor C, Zimprich D, Schmitt M, Kliegel M. Personality, aging self-perceptions, and subjective health: a mediation model. *Int J Aging Hum Dev.* 2006;63(3):241-57. [DOI: 10.2190/AKRY-UM4K-PB1V-PBHF PMID: 17152411](https://doi.org/10.2190/AKRY-UM4K-PB1V-PBHF)
 13. Sharif Z. The relationship between the five-factor personality style, job satisfaction and organizational commitment (a case study of Melat bank). Semnan Semnan University; 2011.
 14. Yaghoubi H, Mohammadzadeh A. Validation of the Oxford-Liverpool Inventory of Feelings and Experiences (O-LIFE) Questionnaire. *Zahedan J Res Med Sci.* 2012;14(9):24-9.
 15. Chamorro-Premuzic T, Furnham A. Personality predicts academic performance: Evidence from two longitudinal university samples. *J Res Pers.* 2003;37(4):319-38.
 16. Rashidi S. Investigating the relationship between psychological well-being, a sense of happiness and self-esteem based on perceptions of teacher behavior in high school girl students in the city of Bam. Kerman: Islamic Azad University Kerman; 2015.
 17. Schmitz N, Kruse J, Tress W. Improving screening for mental disorders in the primary care setting by combining the GHQ-12 and SCL-90-R subscales. *Compr Psychiatry.* 2001;42(2):166-73. [DOI: 10.1053/comp.2001.19751 PMID: 11244154](https://doi.org/10.1053/comp.2001.19751)
 18. Goodwin RD, Friedman HS. Health status and the five-factor personality traits in a nationally representative sample. *J Health Psychol.* 2006;11(5):643-54. [DOI: 10.1177/1359105306066610 PMID: 16908463](https://doi.org/10.1177/1359105306066610)
 19. Sharma M, Kaveri SN, Yadava A. Personality factors as correlates of Health among Adults. *J Indian Acad Appl Psychol.* 2010;36(2):328-33.
 20. Kaplan S. [Handbook of Clinical Psychiatry]. 5th ed. Tehran: Arjomand publication; 2005.
 21. Wood AM, Joseph S, Maltby J. Gratitude predicts psychological well-being above the Big Five facets. *Pers Individ Differ.* 2009;46(4):443-7. [DOI: 10.1016/j.paid.2008.11.012](https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.11.012)
 22. Chalabianloo G, Garoosi Farshi M. Relation of NEO-PI-R personality inventory and SCL-90-R:Ability of NEO inventory in mental health evaluation. *J Behav Sci.* 2010;4(1):51-8.
 23. Zamani N. Investigating the relationship of psychological hardness and psychological well-being with social phobia of nursing students in kerman university of medical sciences. Kerman: Islamic Azad University Kerman; 2011.
 24. Khankah S. [Organization Behavior]. 1st ed. Tehran: Aeen publication 2010.
 25. Sadeghian F, Sheikhpoor N. The importance of students' personality types to chose their career. *J Consult Train Sch.* 2011;6(3):8-11.

The Relationship between Personality Features and Psychosocial Distress among Nurses of Shafa Hospital in Kerman

Seyed Mostafa Seyed Askari ¹, Mitra Kamyabi ², Amin Beigzadeh ³,
Farahnaaz Narimisa ^{4,*}

¹ BSc, Clinical Research Unit, Shafa Hospital, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

² Assistant Professor, Department of Education Sciences, KHorasan (Isfahan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

³ PhD Student, Department of Medical Education, Health Services Management Research Center, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

⁴ MSc, Clinical Research Unit, Shafa Hospital, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

* Corresponding author: Farahnaz Narimisa, MSc, Clinical Research Unit, Shafa Hospital, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran. E-mail: fdm_248@yahoo.com

Received: 30 Jan 2017

Accepted: 05 Nov 2017

Abstract

Introduction: Cognitive impairment is caused by major problems in the ability of human cognition. Common cognitive problems or psychological distress have an effect on family, social life, personal life or career of a person. In addition, it has an indispensable impact on different jobs. Nursing is one of the most affected jobs in this regard. This study aimed to investigate the relationship between personality features and psychological distress in nurses working in Shafa Hospital in Kerman.

Methods: In this descriptive-correlational research, the study population consisted of all nurses of Shafa hospital ($n = 324$). We used Morgan table and based on simple random method, 177 nurses entered the study. In order to gather data, we used Oxford-Liverpool inventory of feelings and experiences (O-LIFE) as well as Goldberg big five personality inventory. Data were analyzed using SPSS software version 16.

Results: Findings showed that there was a relationship in neuroticism, extroversion, openness to experience, and conscientiousness with psychological distress in nurses of Shafa Hospital in Kerman. Findings highlighted that the role of personality features in psychological distress are different. In this regard, an increase in neuroticism and openness to experiences was accompanied by an increase in psychological distress. By the same token, neuroticism (0.38) and openness (0.42) had the least and conscientious (0.89) had the most impacts, respectively.

Conclusions: As personnel of an organization need to follow their desires and become part of the norms and objectives of an organization, their personality structure can help them to stay and succeed in a job. Thus, personality coordination and job compatibility can prevent psychological distress in nurses and increase their dignity and satisfaction in the organization. This augments the productivity of an organization.

Keywords: Personality Traits, Psychological Distress, Nurses